

ความต้องการจำเป็นการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ
ในสถานศึกษาที่ตอบสนองการเปลี่ยนแปลงของโลกยุค BANI World
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น
The Needs to be a Professional Learning Community in Schools that
Respond to Changes in the BANI World Era Under Secondary
Educational Service Area Office Khon Kaen

ณรงค์ศิลป์ ทองโคตร¹ และ นียดา เปี่ยมพิชนะ²

มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ^{1,2}

Narongsin Thongkhot¹ and Niyada Piampuechana²

Northeastern University^{1,2}

Corresponding Author, Email: Narongmeehoo@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกยุค BANI World และ 2) ศึกษาความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวน 356 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือเป็นแบบสอบถามมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าดัชนีความตรงเชิงเนื้อหาเท่ากับ 1.00 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และดัชนีความต้องการจำเป็นแบบปรับแก้

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนสภาพพึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือเป้าหมายร่วม และต่ำสุดคือวิสัยทัศน์ร่วม
2. ความต้องการจำเป็นโดยรวมเท่ากับ 0.14 โดยด้านที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุดคือวิสัยทัศน์ร่วม รองลงมาคือทีมร่วมแรงร่วมใจ และภาวะผู้นำร่วม

คำสำคัญ: ความต้องการจำเป็น; ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ; BANI World

* ได้รับบทความ: 8 เมษายน 2568; แก้ไขบทความ: 21 เมษายน 2568; ตอรับตีพิมพ์: 2 ธันวาคม 2568

Abstract

The objectives of this study were to examine the current and desirable conditions and to assess the priority needs for developing Professional Learning Communities (PLC) in schools responding to the BANI World era under the Secondary Educational Service Area Office Khon Kaen. This descriptive research employed a stratified random sample of 356 administrators and teachers. The instrument was a five-point rating scale questionnaire with content validity of 1.00 and reliability of 0.98. Data were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, and Modified Priority Needs Index.

Results indicated that overall current conditions were at a high level, while desirable conditions were at the highest level. The highest mean was shared goals, and the lowest was shared vision. The overall needs index was 0.14, with shared vision ranked as the highest priority need.

Keywords: Needs; Professional Learning Community; BANI World

บทนำ

โลกยุคปัจจุบันกำลังเผชิญการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี ส่งผลให้แนวคิด VUCA World ไม่เพียงพอในการอธิบายสภาพการณ์ร่วมสมัย จึงเกิดแนวคิด BANI World ซึ่งอธิบายโลกยุคใหม่ผ่าน 4 มิติ ได้แก่ 1. Brittle - ความเปราะบางของระบบ 2. Anxious - ความวิตกกังวลของมนุษย์ 3. Nonlinear - ความไม่เป็นเส้นตรงของเหตุการณ์ 4. Incomprehensible - ความยากต่อความเข้าใจ บริบทดังกล่าวส่งผลโดยตรงต่อการบริหารสถานศึกษา เนื่องจากองค์ทางการศึกษาจำเป็นต้องปรับตัวอย่างต่อเนื่องเพื่อรับมือความไม่แน่นอน การพัฒนาสถานศึกษาจึงต้องใช้แนวทางที่เน้นการเรียนรู้ร่วมกันและการบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยเฉพาะแนวคิด ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) ซึ่งเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันของครูและผู้บริหาร เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนผ่านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การสะท้อนผล และการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง PLC ประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ เช่น วิสัยทัศน์ร่วม ภาวะผู้นำร่วม ทีมร่วมแรงร่วมใจ และโครงสร้างสนับสนุน ซึ่งล้วนเป็นกลไกสำคัญในการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาและพัฒนาศักยภาพผู้เรียน

อย่างไรก็ตาม ผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐานของนักเรียนในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่นพบว่าคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าระดับประเทศในหลายวิชา สะท้อนถึงความจำเป็นในการพัฒนาระบบการบริหารและการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา

ดังนั้น การศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนา PLC ที่ตอบสนองต่อบริบท BANI World จึงมีความสำคัญเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติ เพื่อให้สถานศึกษาสามารถกำหนดแนวทางพัฒนาที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลกและยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพพึงประสงค์การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาที่ตอบสนองการเปลี่ยนแปลงของโลกยุค BANI World สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น
2. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาที่ตอบสนองการเปลี่ยนแปลงของโลกยุค BANI World สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณประเภทการวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ (Correlational Research) มุ่งศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพพึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาที่ตอบสนองการเปลี่ยนแปลงของโลกยุค BANI World

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น จำนวน 84 โรงเรียน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 184 คน และครูผู้สอน จำนวน 3,051 คน รวมทั้งสิ้น 3,235 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 20 คน และครูผู้สอน จำนวน 336 คน รวม 356 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Yamane (1973) ที่ระดับความคลาดเคลื่อน .05 และสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างมีความเป็นตัวแทนของประชากรอย่างเหมาะสม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบเลือกตอบ ประกอบด้วย เพศ ประสบการณ์ทำงาน ระดับการศึกษา และตำแหน่งหน้าที่

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ของการเป็นชุมชน

แห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1. วิสัยทัศน์ร่วม 2. ทีมร่วมแรงร่วมใจ 3. ภาวะผู้นำร่วม 4. เป้าหมายร่วม

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

แบบสอบถามได้รับการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67–1.00 จากนั้นนำไปทดลองใช้กับครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97 แสดงว่าเครื่องมือมีความเชื่อมั่นอยู่ในระดับสูง สามารถนำไปใช้เก็บข้อมูลจริงได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ทำหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ถึงสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายสหวิทยาเขตน้ำพอง-กระนวน

2. ประสานงานและชี้แจงวัตถุประสงค์แก่ผู้บริหารสถานศึกษา

3. ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเองและตรวจสอบความครบถ้วนของแบบสอบถามทุกฉบับ

4. ส่งแบบสอบถามผ่านระบบออนไลน์ (Google Forms) ไปยังกลุ่มตัวอย่าง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ทั้งหมดในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ และดำเนินการวิเคราะห์ตามลำดับดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ความถี่และร้อยละ

2. วิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ โดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. วิเคราะห์ความต้องการจำเป็น โดยใช้ดัชนีความต้องการจำเป็นแบบปรับแก้ (Modified

Priority Needs Index: PNI_{modified})

ผลการวิจัย

การศึกษาความต้องการจำเป็น การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาที่ตอบสนองการเปลี่ยนแปลงของโลกยุค BANI World สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น โดยมีผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาที่ตอบสนองการเปลี่ยนแปลงของโลกยุค BANI World สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.10$, S.D. = 0.75) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีการปฏิบัติ

การสูงสุด คือ ด้านเป้าหมายร่วม ($\bar{x} = 4.16$, S.D. = 0.76) รองลงมา คือ ด้านมีทีมร่วมแรงร่วมใจ ($\bar{x} = 4.13$, S.D. = 0.71) และด้านที่มีการปฏิบัติการน้อยที่สุด คือ ด้านวิสัยทัศน์ร่วม ($\bar{x} = 4.01$, S.D. = 0.84)

ผลการศึกษาสภาพพึงประสงค์การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาที่ตอบสนองการเปลี่ยนแปลงของโลกยุค BANI World สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.71$, S.D. = 0.41) โดยด้านที่มีระดับพึงประสงค์มากที่สุด ได้แก่ ด้านเป้าหมายร่วม ($\bar{x} = 4.72$, S.D. = 0.43) รองลงมาคือ ด้านมีทีมร่วมแรงร่วมใจ ($\bar{x} = 4.71$, S.D. = 0.42) และด้านภาวะผู้นำร่วม ($\bar{x} = 4.71$, S.D. = 0.42) และด้านที่มีระดับพึงประสงค์น้อยที่สุด ได้แก่ ด้านวิสัยทัศน์ร่วม ($\bar{x} = 4.70$, S.D. = 0.41) ดัง ตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพพึงประสงค์การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาที่ตอบสนองการเปลี่ยนแปลงของโลกยุค BANI World สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น โดยภาพรวมและรายด้าน

การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาที่ตอบสนองการเปลี่ยนแปลงของโลกยุค BANI World	สภาพปัจจุบัน				สภาพพึงประสงค์			
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1. ด้านวิสัยทัศน์ร่วม	4.01	0.84	มาก	4	4.70	0.41	มากที่สุด	4
2. ด้านมีทีมร่วมแรงร่วมใจ	4.13	0.71	มาก	2	4.71	0.42	มากที่สุด	2
3. ด้านภาวะผู้นำร่วม	4.12	0.75	มาก	3	4.71	0.42	มากที่สุด	2
4. ด้านเป้าหมายร่วม	4.16	0.76	มาก	1	4.72	0.43	มากที่สุด	1
ภาพรวม	4.10	0.75	มาก		4.71	0.41	มาก	

2. ผลการศึกษาความต้องการจำเป็น Modified Priority Needs Index (PNI_{modified}) การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาที่ตอบสนองการเปลี่ยนแปลงของโลกยุค BANI World สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น โดยภาพรวมและรายด้าน ตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาที่ตอบสนองการเปลี่ยนแปลงของโลกยุค BANI World สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น โดยภาพรวมและรายด้าน

การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาที่ตอบสนองการเปลี่ยนแปลงของโลกยุค BANI World	สภาพปัจจุบัน				สภาพพึงประสงค์				(PNI _{modified})	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ		
1. ด้านวิสัยทัศน์ร่วม	4.01	0.84	มาก	4	4.70	0.41	มากที่สุด	4	0.17	1
2. ด้านมีทีมร่วมแรงร่วมใจ	4.13	0.71	มาก	2	4.71	0.42	มากที่สุด	2	0.14	2
3. ด้านภาวะผู้นำร่วม	4.12	0.75	มาก	3	4.71	0.42	มากที่สุด	2	0.14	2
4. ด้านเป้าหมายร่วม	4.16	0.76	มาก	1	4.72	0.43	มากที่สุด	1	0.13	4
ภาพรวม	4.10	0.75	มาก		4.71	0.41	มากที่สุด		0.14	

จากตารางที่ 2 ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาที่ตอบสนองการเปลี่ยนแปลงของโลกยุค BANI World สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น โดยภาพรวมเท่ากับ 0.14 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุดคือ ด้านวิสัยทัศน์ร่วม (PNI_{modified}) = 0.17 รองลงมาคือ ด้านมีทีมร่วมแรงร่วมใจ (PNI_{modified}) = 0.14 ด้านภาวะผู้นำร่วม (PNI_{modified}) = 0.14 และด้านที่มีความต้องการจำเป็นต่ำสุดคือ ด้านเป้าหมายร่วม (PNI_{modified}) = 0.13) ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพพึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ของสถานศึกษาที่ตอบสนองต่อบริบทการเปลี่ยนแปลงของโลกยุค BANI World สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ผู้วิจัยนำเสนอการอภิปรายผลเฉพาะประเด็นสำคัญ ดังนี้

1) สภาพปัจจุบัน และสภาพพึงประสงค์การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาที่ตอบสนองการเปลี่ยนแปลงของโลกยุค BANI World สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

1.1 สภาพปัจจุบันของการเป็น PLC โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันของการเป็น PLC โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สะท้อนว่าโรงเรียนมีการขับเคลื่อนการทำงานร่วมกันเชิงวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการสร้างระบบการเรียนรู้ร่วมกันผ่านเครือข่ายการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การทำงานเป็นทีม และการปรับตัวให้สอดคล้องกับความผันผวนและความไม่แน่นอนในบริบทโลกยุค BANI World ทั้งในมิติวิสัยทัศน์ร่วม ทีมร่วมแรงร่วมใจ ภาวะผู้นำร่วม และเป้าหมายร่วม ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยเสริมความเข้มแข็งขององค์กรทางการศึกษาและยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ให้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรม สอดคล้องกับงานวิจัยของนิดา เปี่ยมพิชนะ (2565) ที่พบว่า การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานของอนุวัฒน์ ชัยพงษ์ และสุรางคณา มัณยานนท์ (2565) ซึ่งรายงานว่าการส่งเสริมความเป็น PLC ในสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากเช่นกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า “ด้านเป้าหมายร่วม” มีการปฏิบัติสูงสุดและอยู่ในระดับมาก สะท้อนว่าการกำหนดเป้าหมายทางการศึกษาที่ชัดเจน ยึดหยุ่น และสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีและความต้องการของผู้เรียน เป็นกลไกสำคัญที่ทำให้บุคลากรมีความเข้าใจทิศทางร่วมกัน ลดความสับสนในสถานการณ์ที่คาดเดาได้ยาก และเพิ่มแรงจูงใจในการปฏิบัติงานร่วมกันในระดับองค์กร ทั้งยังเอื้อต่อการกำหนดแนวทางการพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ผลดังกล่าวสอดคล้องกับงานของนิดา เปี่ยมพิชนะ (2564) ที่พบว่า สภาพปัจจุบันการส่งเสริมการเป็น PLC ของสถานศึกษาอยู่ในระดับมากทุกด้านและครอบคลุมมิติสำคัญของ PLC อย่างเป็นระบบ

1.2 สภาพพึงประสงค์ของการเป็น PLC โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ผลการวิจัยพบว่า สภาพพึงประสงค์ของการเป็น PLC โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สะท้อนความคาดหวังของผู้บริหารและครูต่อการยกระดับ PLC ให้เข้มแข็งยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการสร้างความร่วมมือระหว่างบุคลากร การกระจายอำนาจเชิงวิชาการ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน อันเป็นเงื่อนไขสำคัญต่อการรับมือความเปราะบาง ความวิตกกังวล และความไม่แน่นอนในโลกยุค BANI World สอดคล้องกับงานของมงคล วงษ์ไชยา ทศนา ประสานตรี และสุมาลี ศรีพุทธรินทร์ (2566) ซึ่งรายงานสภาพที่พึงประสงค์ของการเป็น PLC โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า “ด้านเป้าหมายร่วม” มีระดับพึงประสงค์มากที่สุดและอยู่ในระดับมากที่สุด แสดงว่าโรงเรียนต้องการเห็นการกำหนดเป้าหมายร่วมที่ชัดเจนและเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมอย่างจริงจัง เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนสามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกยุค BANI World ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของมงคล วงษ์ไชยา ทศนา ประสานตรี และสุมาลี ศรีพุทธรินทร์ (2566) ที่พบว่าด้านเป้าหมายร่วมเป็นด้านที่มีสภาพพึงประสงค์สูงสุดเช่นกัน

2) ความต้องการจำเป็นการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาที่ตอบสนองการเปลี่ยนแปลงของโลกยุค BANI World สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการจำเป็นของการเป็น PLC โดยภาพรวมเท่ากับ 0.14 และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า “ด้านวิสัยทัศน์ร่วม” มีความต้องการจำเป็นสูงสุด ($PNI_{modified} = 0.17$) สะท้อนว่าประเด็นเชิงทิศทางและการสื่อสารค่านิยมร่วมเป็นโจทย์เชิงยุทธศาสตร์ในการพัฒนา PLC ภายใต้บริบทโลกที่เปราะบางและคาดเดาได้ยาก กล่าวคือ โรงเรียนจำเป็นต้องยกระดับการสื่อสารวิสัยทัศน์ให้เป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง กำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ รวมถึงประชาสัมพันธ์พันธกิจและยุทธศาสตร์ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องรับรู้ทั่วถึง ตลอดจนสร้างความสัมพันธ์ที่ดีเพื่อลดความขัดแย้งในองค์กร ซึ่งทั้งหมดเป็นกลไกช่วยลดความสับสนและเสริมความมั่นคงทางจิตใจของบุคลากรในโลกยุค BANI

ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากวิสัยทัศน์ร่วมทำหน้าที่เป็น “แกนกลาง” ที่เชื่อมโยงการตัดสินใจ การจัดสรรทรัพยากร และการขับเคลื่อนเป้าหมายการเรียนรู้ของผู้เรียน หากสถานศึกษามีวิสัยทัศน์ชัดเจน ยึดหยุ่น และมีส่วนร่วม จะช่วยสร้างทิศทางร่วม ลดความคลุมเครือ และเพิ่มพลังการทำงานร่วมกันของครูและบุคลากรได้อย่างมีนัยสำคัญ อีกทั้งยังสอดคล้องกับการพัฒนาทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 เช่น ทักษะดิจิทัล การคิดวิเคราะห์ และความสามารถในการปรับตัว ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่จำเป็นต่อผู้เรียนในอนาคต สอดคล้องกับงานของมงคล วงษ์ไชยา ทศนา ประสานตรี และสุมาลี ศรีพุทธรินทร์ (2566) ที่พบว่า ด้านการมีวิสัยทัศน์และค่านิยมร่วมกันเป็นลำดับความต้องการจำเป็นสำคัญ และสอดคล้องกับผลการศึกษาของภูวนารถ ไปนาวะดี (2567) ที่พบว่าด้านวิสัยทัศน์และค่านิยมร่วมเป็นประเด็นสำคัญที่ควรพัฒนา นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานของอมตา จงมีสุข (2563) ที่พบว่าด้านวิสัยทัศน์ร่วมเป็นด้านที่มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงในบริบทการพัฒนา PLC ของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ในระดับนานาชาติ ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับ Hormozinejad, Jahanifar, และ Nasiri (2024) ที่เสนอว่า PLC เป็นแนวทางสำคัญในการพัฒนาครูและปรับปรุงคุณภาพการศึกษา โดยควรเน้นปัจจัยสนับสนุนความสำเร็จของการเรียนรู้ร่วมกัน และสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับข้อค้นพบของงานวิจัยนี้ที่ชี้ว่า “วิสัยทัศน์ร่วม” เป็นจุดคานงัดสำคัญของการขับเคลื่อน PLC ให้ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในโลกยุค BANI World ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ด้านวิสัยทัศน์ร่วม จากผลการวิจัยพบว่า ด้านวิสัยทัศน์ร่วมมีระดับการปฏิบัติต่ำที่สุด สะท้อนว่าการกำหนดและสื่อสารทิศทางองค์กรยังไม่ชัดเจนเพียงพอ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนากลไกการสื่อสารวิสัยทัศน์และค่านิยมร่วมอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง รวมทั้งส่งเสริมการมีส่วนร่วมของ

ครูในการกำหนดทิศทางการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดการรับรู้ร่วมและนำไปสู่การปฏิบัติจริงในบริบทโลกที่มีความไม่แน่นอนสูง

1.2 ด้านเป้าหมายร่วม ผลการวิจัยพบว่า ด้านเป้าหมายร่วมมีระดับพึงประสงค์สูงสุด แสดงให้เห็นว่าบุคลากรมีความคาดหวังต่อการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาผู้เรียนอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม ดังนั้น ผู้บริหารและครูควรร่วมกันกำหนดเป้าหมายเชิงคุณภาพของผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วม เพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจ ความมั่นคงทางจิตใจ และความพร้อมในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงของโลกอนาคต

1.3 การพัฒนาวิสัยทัศน์ร่วมเชิงระบบ ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นพบว่า ด้านวิสัยทัศน์ร่วมมีค่าดัชนีสูงสุด แสดงว่าการพัฒนา PLC อย่างยั่งยืนควรเริ่มจากระดับนโยบายและทิศทางองค์กร ผู้บริหารจึงควรกำหนดวิสัยทัศน์ที่มีลักษณะชัดเจน ยืดหยุ่น และตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลง พร้อมเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการกำหนดและขับเคลื่อน รวมทั้งกำหนดระบบติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สถานศึกษาสามารถพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพภายใต้บริบทโลกยุค BANI World

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การศึกษารูปแบบหรือโมเดลการพัฒนา

ควรศึกษารูปแบบหรือแนวทางการพัฒนาการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้านวิสัยทัศน์ร่วมในบริบทโลกยุค BANI World เพื่อพัฒนาองค์ความรู้เชิงระบบที่สามารถนำไปใช้กำหนดนโยบายและกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 การพัฒนาตัวบ่งชี้เชิงประจักษ์

ควรศึกษาการพัฒนาตัวบ่งชี้การเป็น PLC ด้านวิสัยทัศน์ร่วมที่มีความเที่ยงตรงและเชื่อถือได้ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือประเมินและติดตามผลการพัฒนาสถานศึกษาในระยะยาว

2.3 การศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุ

ควรศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุขององค์ประกอบ PLC โดยเฉพาะด้านวิสัยทัศน์ร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา เพื่อสร้างองค์ความรู้เชิงทฤษฎีและเชิงปฏิบัติที่สามารถใช้เป็นแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำและการบริหารสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ

องค์ความรู้ใหม่

จากงานวิจัยเรื่อง การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาที่ตอบสนองการเปลี่ยนแปลงของโลกยุค BANI World สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ขอนแก่น สรุปลองค์ความรู้ใหม่ ได้ดังนี้

1. ผู้บริหารการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ได้ข้อมูลสารสนเทศเพื่อนำไปใช้ในการกำหนดนโยบายในการเสริมสร้างการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาที่ตอบสนองการเปลี่ยนแปลงของโลกยุค BANI World
2. ผู้บริหารสถานศึกษาได้แนวทางการบริหารสถานศึกษาเพื่อเสริมสร้างการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาที่ตอบสนองการเปลี่ยนแปลงของโลก BANI World
3. ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนได้ทราบถึงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาที่ตอบสนองการเปลี่ยนแปลงของโลกยุค BANI World ดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่

เอกสารอ้างอิง

- อนุวัฒน์ ชัยพงษ์ และ สุรางคนา มัณยานนท์. (2565). การส่งเสริมความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสภวิทยาเขตยโสธร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร. วารสารศึกษาศาสตร์ มมร, 10(2), 177-188.
- อมตา จงมีสุข. (2563). การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรังสิต).
- นิตดา เปี่ยมพิชนะ. (2564). แนวทางการส่งเสริมการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1. Journal of Buddhist Education and Research, 7(2), 16-33.
- มงคล วงษ์ไชยา, ทศนา ประสานตรี และ สุมาลี ศรีพุทธรินทร์. (2566). สภาพความต้องการจำเป็นและแนวทางพัฒนาการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ. วารสารบัณฑิตวิทยาลัยพิษณุพรรณ, 18(1), 157-167.
- ภูวนารถ ใปนาวะดี. (2567). สภาพความต้องการจำเป็นการดำเนินงานชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4. (การค้นคว้าอิสระ, มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์).
- Hormozinejad, M., Jahanifar, M., & Nasiri, M. (2024). Designing the conceptual model of professional learning community of secondary school teachers. Industrial & Organizational Psychology Studies, 11(1), 1–16.